

Lektionsschema för #FintAttDuBeaktar

Målen för lektionen:

- Väcka ungdomarna att tänka på hur de kan ta andra i beaktande och vad det innebär, och också vad det innebär att förbise någon.
- Utmana ungdomarna att göra helt vanliga handlingar där man beaktar de andra i skolan och hemma.
- Avsikten med lektionen är att **med hjälp av humor** väcka ungdomarna att också tänka på varför det i bland är svårt för oss att möta och beakta andra.

! punkter med * lämpar sig som extra information för andra stadiet

Länk till introduktionsvideon:

https://www.youtube.com/watch?v=gCtyW_dQ53I&t=1s

Länk till Prezi-presentationen: <https://prezi.com/p/zouu6kbckw2a/>

Klicka igång introduktionsvideon om Röda Korsets verksamhet och låt den spelas upp i bakgrunden när eleverna kommer in. Eleverna behöver inte koncentrera sig på videon utan den kan rulla på i bakgrunden.

1. Röda Korset och symbolen

Fråga: Ni har säkert sett åtminstone en av dessa symboler, kan ni säga var någonstans?

Gå till bilden.

☞Till exempel: på en första hjälpen-väska, ambulans, TV, insamlingsbössor, i reklam, kampanjer, på konserter m.m.

Fråga: Varför finns det tre olika symboler?

Röda Korset, Röda Halvmånen och Röda Kristallen; korset kommer från den schweiziska flaggan (grundaren av Röda Korset Henry Dunant var schweizare) men det förknippas lätt med religion, även om organisationens verksamhet inte bygger på en religion utan på att hjälpa. Därför används det en halvmåne i vissa länder. Kristallen har i sin tur skapats som en mer neutral symbol.

Gå till bilden

Som exempel symbolerna för Röda Korset eller Röda Halvmånen i Somalia, Argentina, Syrien och Filippinerna. *Gå*

till bilderna

Fråga: Vad tror ni, varför är symbolen så synlig på bilderna?

Symbolen är avsedd att tjäna som **skyddssymbol**.

De som skyddas av symbolen är aldrig beväpnade utan alltid där för att hjälpa.

Foton: Symbolen ger skydd.

På den första bilden finns symbolen på en vattenkanister i Filippinerna 2014.

På den andra bilden finns ett fältsjukhus.

På den tredje bilden finns frivilliga inom Röda Korset i Syrien.

På den fjärde bilden finns ett biståndsfartyg som stöd för offren för våldsamheterna i Libyen.

På den sista bilden pågår jouren under festivalen Blockfest i Tammerfors.

De som arbetar under symbolen har en unik möjlighet att hjälpa på platser till vilka andra aktörer inte har tillträde. Det som möjliggör detta är **neutralitet**, en av våra principer.

De som bär symbolen kan inte bära vapen eller begå andra krigshandlingar och våld mot dem är en krigsförbrytelse.

*Skyddssymbol - Missbruk av skyddssymbolen är ett brott och emblemet får inte användas i reklam, marknadsföring eller i underhållningssyfte. Skyddssymbolen får användas inom militär medicinalvård, på ambulanser och första hjälpen-enheter som fått ett särskilt tillstånd samt av Röda Korsets nationella föreningar, såsom FRK, och förstås av det internationella Röda Korset.

Byt bild

Hur började hjälparbetet?

Du kan visa videon eller berätta kortfattat.

Video: Story of an Idea, visa endast till 2:45! (När ICRC nämns och symbolen visas på videon)

<https://www.youtube.com/watch?v=QeKVtWrELYI>

Röda Korset blev till när schweizaren Henry Dunant reste inom ett krigsområde i norra Italien 1859 och värvade frivilliga att hjälpa krigsoffer och inrättade ett sjukhus i en kyrka. Han ville hjälpa de sårade **oavsett på vilken sida de stod**, och några år senare samlades Röda Korsets kommitté för första gången.

I dag är organisationens huvudsakliga uppgift biståndsarbete världen över och trygghet av bestående fred. Röda Korset hjälper dem som mest behöver hjälp, stödjer samarbete mellan olika folk och skyddar människovärdet och livet.

Verksamhet i Finland

Finlands Röda Kors grundades 1877 med namnet Yhdistys haavoitettujen ja sairasten sotilasten hoitoa varten (föreningen för vård av sårade och sjuka soldater). Nu över 140 år!

Fråga: Vet ni förresten vad Röda Korset gör i dagens Finland?

Bild 1: Cyklar som Förenta Staterna donerade till Finlands Röda Kors för att hälsosystrarna bättre kunde hjälpa människor. Förenta Staterna donerade 500 cyklar till Finlands Röda Kors år 1946.

Bild 2: Bilden är tagen i Zimbabwe där FRK efter en hälsoutbildning delade ut cyklar till de frivilliga så att de bättre kan ta sig från by till by och berätta om till exempel malaria och HIV. Också Finland är alltså både bidragstagare och bidragsgivare, alltefter situation.

Bild 3: Röda Korsets frivilliga inom psykiskt stöd hjälpte efter knivhuggningen i Åbo.

Bild 4: I Finland finns 9 000 frivilliga vänner och 32 000 människor som fått en vän genom vänverksamheten.

Bild 5: Frivilliga har första hjälpen-jour under olika evenemang.

Med andra ord hjälper man där det behövs.

Byt bild

De Ungas Skyddshus och chatten Sekasin

Hjälp även till ungdomar:

Video: Skyddshuset (Skyddshuset i Vanda)

De Ungas Skyddshus hjälper ungdomar i olika livsskeden och deras familjer med kriser och problem i vardagen. De Ungas Skyddshus finns i Esbo, Helsingfors, Vanda, Tammerfors och Åbo. Dessutom hjälper skyddshuset även per telefon i hela landet (ring skyddshusets journummer som finns på skyddshusens webbplats) eller på nätet (sekasin247.fi).

Skyddshusens egen webbplats:

<https://www.rodakorset.fi/ungasskyddshus><https://www.rodakorset.fi/ungasskyddshus>

Byt bild

Diskussionshjälp för ungdomar erbjuds i chatten Sekasin där även skyddshuset medverkar. Chatten har öppet 24/7. Länk till webbplatsen: <https://sekasin247.fi/>

Byt bild

Principer

Röda Korset har sju principer: neutralitet, enhet, självständighet, humanitet, universalitet, opartiskhet och frivillighet.

Principerna styr all vår verksamhet och är också orsaken till varför vi är här i dag för att tala om möten. Det finns inga krig eller katastrofer i Finland men här finns människor som behöver hjälp, för det är många som upplever bland annat diskriminering eller ensamhet.

Byt bild

Varför är vi här i dag?

Enligt en undersökning som Röda Korset låtit genomföra:

”upplever upp till cirka 65 procent av finländarna att man inte tar tillräckligt mycket kontakt med främmande människor i Finland.”

”tror **över 90** procent av finländarna att det går att minska ensamhet genom att man talar med sina medmänniskor eller i övrigt beaktar dem.”

*Om du vill kan du berätta mer om undersökningen genom att visa webbplatsen bakom länken. Undersökningsresultaten förklarar och motiverar lektionens nödvändighet och nytta samt erbjuder en konkret kontaktyta med lektionens tema.

”Att erbjuda hjälp eller byta några ord är små handlingar som vem som helst kan göra.”

”Man kan minska ensamheten genom att se och bemöta andra människor. Samtidigt är man med och skapar en positiv atmosfär där man bryr sig om varandra.”

Länk till undersökningen:

<https://www.punainenristi.fi/uutiset/20170206/suomalaiset-uskovat-etta-toisen-huomaaminen-vahentaisi-yksinaisyytta>

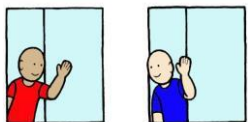
Byt bild

2. Vad pinsamt

Video om hur pinsamt det är att hälsa på okända människor (Yle, Summeri)

Byt bild

Skulle du hälsa?

Fråga: Vad tycker ni, vem ska man hälsa på?

Byt bild

Fundera tillsammans med klassen på personer och situationer där man eventuellt måste överväga om man ska hälsa eller inte. Med hjälp av exemplen kan du väcka diskussion om orsakerna till att hälsa eller inte hälsa.

Be klassen att svara på frågorna genom att räkka upp handen (separat för varje exempel):

Fråga: Vem av er hälsar på?

- lokalvårdaren i skolan?
- storebrors kompisar?
- lärare utanför skolan?
- busschauffören?
  - mammas kompisar?

Fundera på motiveringar tillsammans: Varför hälsar du? Varför inte?

Om klassen är aktiv kan ni diskutera frågan tillsammans med detsamma. Om klassen inte är så aktiv kan eleverna till exempel först tala med en kompis en

stund (1–2 min) och med hela klassen först därefter.

Byt bild

Andra sätt att beakta andra?

Ge instruktioner:

Bilda par (med någon som sitter nära). Eleverna kan fortsätta med samma par som i föregående uppgift.

Fundera i 2–3 minuter på olika sätt att beakta andra, om det att man hälsar är ”för mycket”.
Försök hitta på minst tre olika sätt.

Diskutera svaren tillsammans.

Till exempel se i ögonen, nicka m.m.

Finländare och möten

Vi finländare är inte kända för att modigt möta varandra. Även om det är en stereotypi kan många av oss känna igen sig själva i följande situationer.

I serien Finnish Nightmares presenteras på ett humoristiskt sätt olika "mardrömmar" som är typiska för finländare när det gäller att möta andra, bete sig i offentliga sammanhang och att kommunicera.

Zooma in bilderna en åt gången.

Frågor:

Känns det bekant? Hur många av er känner igen sig själva i dessa situationer?

Varför tror ni att vi finländare beter oss så här ibland?

Byt bild

Finländare i en hiss

Här finns ett annat exempel på ett pinsamt möte...

Video: stand-up-komikern Sami Hedberg beskriver hur finländare blir generade om de hamnar i samma hiss med en okänd person.
<https://www.youtube.com/watch?v=bsemmZq17dg>.

Fråga: Är situationen bekant för er? Varför är det ibland så svårt för oss att vara i samma hiss med personer vi inte känner?

T.ex. det personliga utrymmet

3. Att förbise någon är en handling som känns

Att beakta en annan människa är en handling. Likaså det att man låter bli att göra det. Att erkänna en annan människas värde kräver att man åtminstone ser henne. Om man låtsas att man inte gör det, gör man sig skyldig till en grundläggande handling.

Att förbise någon är en handling som kan såra mer än om man spottar eller slår. Det är viktigt att konkret visa att man lägger märke till en annan person. Det kan vara fråga om något så litet som en min, men det spelar en stor roll.

Gör uppgiften på en **känslosträcka** (jfr värdesträcka).

Instruktioner: Föreställ er att klassrummet är en sträcka där till exempel svarta tavlan står för ”Det skulle vara tråkigt” och bakväggen för ”Det är helt okej”. Ställ dig på den punkt på sträckan som bäst beskriver dina tankar/känslor vid respektive påstående.

Efter varje påstående/situation (när eleverna står på sträckan) kan ni antingen diskutera tillsammans genast eller så kan eleverna diskutera med grannen: **Varför står du där du står? Har du någon gång varit i en liknande situation?**

Det finns totalt fyra situationsbeskrivningar men det räcker också med färre. Alltefter situationen.

1. Du berättar om ett prov som gick åt skogen för pappa/mamma, som koncentrerar sig på sin favoritserie och svarar endast med ”hmm”.
2. Du möter din kompis i korridoren men hen hälsar inte på dig eller tittar dig i ögonen.
3. Du frågar om läxorna i klassens WhatsApp-grupp men får inget svar.
4. Du märker på Instagram att dina kompisar har varit på bio men har inte bett dig att följa med.

Om diskussionen kommer bra i gång kan du väl använda gott om tid för den!

Byt bild

4. Schysst? Det är inte så svårt.

Det är lätt att vara trevlig mot andra människor, det är inte kärnfysik.^[2]

Med följande tips kommer du långt:

Nedan presenteras konkreta handlingar och sätt att beakta en annan människa. Handlingarna förklarar sig själva och behöver inte förklaras desto mera.

Hälsa och le

Tack och förlåt

(Du kan fråga klassen varför dessa ord ofta är så svåra för oss...)

Prata och engagera dig

(det vill säga fokusera och lyssna på människor när de talar till dig ^[2])

Erbjud hjälp, ge plats

(Du kan fråga klassen vad det att ge plats kan betyda i sammanhanget. --> till exempel att man inte själv pratar på hela tiden)

5. Skicka vidare!

Be eleverna att bilda par igen (de kan arbeta i samma par som i föregående uppgift).

Kom med idéer om ett par små handlingar med hjälp av vilka de på ett positivt sätt kan beakta andra i skolan. Ge dem 5 minuter för uppgiften.

Be eleverna att skriva ner sina förslag på svarta tavlan. Alla kan skriva ner sina förslag samtidigt.

Diskutera förslagen en stund.

Rösta fram den bästa handlingen

med staketuppställning eller genom att räcka upp handen!

Byt bild

Utmaning!

Kom överens om att alla gör den utvalda handlingen under följande vecka.

Instruera läraren efter lektionen att hen återgår till temat efter cirka en vecka. Var det svårt att göra handlingen? Hur kändes det? Hur reagerade man på handlingen/beaktandet?

Klassen kan välja ut en ny handling för följande vecka och göra den på samma sätt som under föregående vecka.

Tack

Tacka eleverna och be dem att ge respons genom att hålla tummen upp eller ner.

Uppmana klassen att följa oss i sociala medier @SPRnuoret och använda hashtaggen #SPRnuoret

Källor

1. Anna Laurinsilta, Jarkko Mikkonen, Ibrahim Malla, Teemu Ullgren, ICRC.
  2. FRK, Altti Näsi, Niklas Meltio, FRK, Föreningen för Mental Hälsa i Finland
  3. Yle Kioski, Papunet.fi Toni Tervo, Hannu Ojala, Jussi Vehkasalo, Finnish Nightmares: Karoliina Korhonen, Stand-up: Sami Hedberg.
  4. Yle Kioski
  5. Yle Kioski
- Peda.net, Siiri Vainikka, FRK: Hanna Linnakko.
<https://rockbc1967.kuvat.fi/>, vintti.yle.fi
meemi.fmakeameme.org

